

Bibliotek lånar ut fördomar

Ett danskt bibliotek lånar ut människor för diskussion. Varje utlån är knutet till en religion, ett yrke eller en hållning. Låntagaren och den utlånade får som uppgift att ifrågasätta och bemöta de fördomar som kopplas ihop med de olika representanterna i "människobiblioteket".

Biblioteket Blågården i Köpenhamn vill få igång diskussion om fördomar genom att låna ut människor för diskussion.

I höstas tog kommunbiblioteket Blågården i centrala Köpenhamn ett annorlunda grepp för att skapa möten med fokus på fördomar. Låntagare mötte personer som representerade en fördom. Syftet var att genom diskussion luckra upp och stävja fördomar. Satsningen är ett led i att stärka och levandegöra bibliotekets roll för etniska möten.

– Det var ett annorlunda projekt och eftersom det var första gången vi körde det är jag mer än nöjd. Målet med satsningen var att få människor, som av olika anledningar normalt inte träffas eller kommunicerar med varandra, att mötas och sätta fokus på att olikhet inte behöver vara ett hinder för samvaro och dialog. Vi vill få folk att diskutera fördomar med varandra istället för att diskutera fördomar om varandra. Vi hade ingen ambition om att de samtalande parterna skulle bli eniga men däremot att det skapades ett underlag för förståelse och framtida kommunikation, berättar Ågot Berger, filialchef vid biblioteket Blågården i Köpenhamn.

Nio stycken olika representanter fanns att tillgå i biblioteket (se separat lista i slutet

av artikeln). Samtliga rekryterades från det lokala närområdet.

– Dessa plockade jag ihop från grupper av personer jag känner eller känner till. Deltagarna tyckte det var ett intressant initiativ och ställde gärna upp, jag skulle gärna ha haft någon ytterligare. Jag försökte också få hit någon som kunde representera homosexualitet, en punkare med autonoma rötter och faktiskt även vår danske integrationsminister Bertel Harder. Men de förstnämnda hade inte lust och ministern hade inte tid. Men nästa gång hoppas jag att alla tre är med för att bli utlånade, säger Ågot Berger.

Erbjudandet var koncentrerat till ett trettimmarspass under två dagar. De som ville låna fick kontakta biblioteket per telefon och reservera önskad fördom.

– Lånet var först begränsat till 30 minuter men vi förstod snart att det var för kort tid och utsträckte lånetiden till 60 minuter.

POPULÄRA UTLÅN. Samtalen skedde på något av de tre caféer nära biblioteket som knutits till satsningen som möteslokal. Under de sammanlagt fem timmar som det mänskliga

biblioteket var igång gjordes 30 stycken utlån.

– Jag är mer än nöjd. Lån av araben och muslimen var så populärt att jag fick kalla in extramänniskor för utlån, på tredje plats i popularitet kom polisen. Att just de muslimska företrädarna blev mest utlånade är inte förvånande med tanke på den debatt vi har just nu i Danmark och som även förekommer i Sverige. Många vill konfrontera muslimerna med uppgifter om kvinnoförtryck, koranens betydelse, självmordsaktioner etc.

Nørrebro är en klassisk arbetarstadsdel i Köpenhamn som under senaste decenniet fått en alltmer etnisk prägel till följd av ökad invandring från framförallt tredje världen.

– Låntagarna var studenter, autonoma individer och privatpersoner med skepsis till islam. Det märkrets tydligt att det finns ett tomrum att fylla för den här typen av diskussioner. Och där kan biblioteket i framtiden spela en viktig roll som samlänkande aktör, menar Ågot Berger.

Ingen större marknadsföring föregick arrangemanget.

– Vi vände oss till de små lokala stads-

Listan över populära utlån toppades av muslimen, araben och polisen.

delstidningarna, satte upp enstaka anslag och la in en annons på vår hemsida.

MEDIASUCCE. Trots minimal marknadsföring så blev det stor mediabevakning.

– Det är första gången något sådant händer i Danmark men medias intresse kan säkert också förklaras av att det finns ett uttalat behov av att skapa otraditionella mötesplatser för samtal och kommunikation. Just att träffas personligt är viktigt, då skapas en helt annan dynamik än vid annan slags kommunikation, menar Ågot Berger.

Någon dokumentation av samtalen har inte gjorts.

– Helt enkelt därför att det lätt hade kunnat få en störande och distraherande inverkan på de människor som deltog. Men den utvärdering vi har gjort genom att tala med de personer som medverkade visar att ingen tyckte att det var ointressant. Några fick revidera sina fördomar medan andra menade att de fick sina fördomar bekräftade.

Enligt Ågot Berger är biblioteken en plats där många invandrare upplever sin första egeninitierade kontakt med det danska samhället.

– Biblioteket är nog den samhällsinstitution som invandrare uppskattar mest och en neutral integrationsaktör och plats där många nyanlända invandrare för första gången på ett otvunget sätt möter samhället när de vill ha tidningar, böcker, cd-skivor mm på det egna modersmålet.

VIKTIG MÖTESPLATS. Ågot Berger menar att biblioteken på ett mer aktivt sätt än idag kan medverka till att sätta igång debatter kring aktuella samhällsfrågor.

– Biblioteket är en lämplig plats för diskussion i kraft av vår neutrala status. I en tid då de politiska partierna tappar medlemmar är biblioteken en utmärkt arena för vitalisering av samhällsdebatten.

Konceptet "Lån en fordom" levandegjorde biblioteket som mötesplats och forum för diskussioner.

– Ökad digitalisering och självbetjäning på biblioteken har lett till färre personliga kontakter mellan personal och låntagare och även mellan låntagare. Därför måste vi överväga olika initiativ som kan återskapa biblioteket som en mötesplats. Under de få timmar som vårt arrangemang löpte sjöd

det av liv, diskussioner och nätverksskapande runt det avsnitt på biblioteket där det mänskliga biblioteket fanns, berättar Ågot Berger.

Arrangemanget genomfördes till en låg kostnad.

– En flaska vin eller Cd-skiva var ersättningen till de människor som ställde upp som fördom.

Blågårdens bibliotek har för avsikt att följa upp satsningen i år, konceptet blir det samma men samtalsstiden sträcks ut till en timme.

Johan Erichs, Frilansjournalist

FAKTA: MÄNNISKOBIBLIOTEKETS SAMMANSÄTTNING:

- En muslim
- En journalist
- Två politiker
- En präst
- En polis
- En arab
- En arbetsskygg
- En kommunist
- En djurrättsaktivist.